

БРАТЯ ГРИМ

КРАЛ КАРЛ

Превод от немски: Цочо Бояджиев, 2009

chitanka.info

Империята била без владетел, тогава римляните взели короната, положили я на олтара на „Свети Петър“ и се заклели пред целия народ никога повече да не избират крале от техния род, ами от чужди народи.

По онова време било обичайно римляните да възпитават усърдно и по похвален начин младежи от други кралства в собствения си двор. Когато те достигали възрастта да въртят меч, римляните ги отправяли радостно обратно в земите им, поради което и всички кралства им служели с боязън.

Случило се така, че Пипин, един богат крал в Керлинген, имал двама синове; единият се казвал Лъв, бил възпитан в Рим и седнал на престола на свети Петър. Вторият се казвал Карл и все още бил у дома си.

Една нощ, докато Карл спял, някакъв глас три пъти му продумал: „Стани, скъпи Карл! Тръгни към Рим, брат ти Лъв те вика.“

Той бързо се подготвил за път, ала не открил никому намерението си, докато не помолил краля, баща си, да го пусне, като казал: „Бих искал да видя папата и да се помоля в столицата Рим.“

Натоварен с богати дарове, Карл поел на път и се молел Богу със сълзи в очите, ала мълчаливо, така че никой да не го чува. В Рим бил посрещнат добре от млади и стари; папата отслужил меса, а римляните говорели, че Карл трябва да бъде техният справедлив управител и съдия.

Карл не обръщал внимание на приказките им, понеже бил дошъл да се моли и нищо не можело да го отклони от това му намерение. Босоног посещавал църквите, молел се сърдечно Богу и се грижел за душата си. Така служил Богу в продължение на четири седмици; тогава папата, неговият брат, и народът се хвърлили в нозете му, той приел скъпата корона и всички възкликнали: „Амин!“

Крал Карл започнал да съди; папата се оплакал, че десетъкът, наследствата и църковните приходи биват присвоявани от князете. „Това е обичайно в света, рекъл Карл, един да отнема даденото от другиго в името Божие. Който върши такова откровено грабителство, не е добър християнин. Сега не мога да се отзова на тази жалба; но ако доживея деня, в който ще ми е позволено да го сторя, нека свети Петър го поиска от мен.“

Разделили се със съжаление; Карл не желаел да остава повече в тази страна и тръгнал за Рипуария. Римляните много добре проумели,

че той би бил техният справедлив съдник; но злите между тях съжелявали, задето му се били подчинили. Те проникнали в катедралата „Свети Петър“, заловили папата и му изболи двете очи. Сетне го пратили сляп в Рипуария, за да се погаврят с краля. Папата яхнал магаре, взел двама капелани и двама слуги, които да му показват пътя; през целия път търпял мъки и несгоди. Когато пристигнал в кралския двор в Ингелхайм, все още никой не знаел какво го е сполетяло; той седял тихо на магарето си и пратил скришом единия от капеланите при краля: „Внимавай за думите си и не бързай; кажи на краля единствено, че един беден поклонник иска да разговаря с него.“ Свещеникът тръгнал, плачейки с кървави сълзи. Когато кралят го видял да се приближава, казал: „На този човек е причинено голямо страдание; нека опитаме да оправим, доколкото е възможно, нещата.“

Свещеникът коленичил и проговорил едва-едва: „Достолепни кралю, ела и говори с един от твоите капелани, когото споходи голямо злощастие.“ Карл бързо последвал свещеника, казвайки на хората си да се отдръпнат. „Добри ми поклоннико, рекъл той, ако поискате да останете при мен, аз с удоволствие ще Ви подслоня; изплачете ми болката си и аз ще опитам, доколкото мога, да я смекча.“

Тогава бедният папа извърнал наполовина главата и лицето си към краля и казал: „Дано Бог даде да ми помогнеш! Неотдавна отслужих за теб меса в Рим; тогава все още очите ми виждаха.“ По тези слова крал Карл познал брата си, изплашил се много, рухнал на земята и започнал да скубе косите си. Хората му наскачали и хванали своя господар. „Заради тебе, рекъл жално Лъв, дойдох тук, заради тебе загубих очите си; не плачи повече, ами да възславим Бога за голямото му милосърдие!“ Тогава народът избухнал в силни вопли и никой не успявал да сдържи сълзите си.

Когато кралят научил всичко от папата, той казал: „Ще отмъстя за очите ти или никога повече няма да хвана меч.“ Проводил пратеници до баща им Пипин и до князете в Керлинген. Всички му се подчинявали, пратениците обхождали страна след страна, човек след човек; строители и търговци, които не слушали никого, зарязали доброволно имуществото си и последвали войската. Събирали се заедно като вълците. Колоната прекосила Алпите през долината на Триент; скупчила се безбройна тълпа и най-голямата войска, поела някога срещу Рим.

Когато войската се доближила толкова, че виждали Рим отдалеч, добрият крал се молил в продължение на три денонощия на Менделберг^[17], което наскърбило князете, та те попитали колко още ще гледа злощастията му, след като вече е достигнал дотук? Кралят отвърнал: „Първо трябва да се помолим Богу и да поискаме благоволението му, едва тогава ще можем да се сражаваме спокойно; пък и имам нужда от помощник в това начинание, а Бог милостиво ще ми прати такъв.“

Рано на четвъртата сутрин от небето прозвучал глас да не чакат повече, а да поемат към Рим, за да отмъстят и да се изпълни Божията воля. Тогава издигнали кралското знаме. Когато множеството се спуснало по хълма, Геролд препуснал към краля. Кралят се обърнал велеречиво към него: „Отдавна те чакам, най-скъпи сред людете ми!“ Отмахнал шлема си и го целунал. Всички се чудели кой е еднощитният^[18] воин, когото кралят поздравява така сърдечно. Това бил смелият Геролд, следван от три блестящи отряда швабска войска. Тогава именно Карл предоставил на швабите правото първи да встъпват в битка.

Седем денонощия войската обсаждала Рим и Латеран и никой не се решавал да влезе в бой с нея. На осмия ден римляните отворили портите и пропуснали краля. Карл започнал да съди, документите били прочетени, виновните назовани. Те отхвърляли обвиненията. Тогава императорът наредил истината да бъде явена в двубой. Римляните възразили, че не такова е тяхното право и че никой крал досега не ги е принуждавал да постъпват така; те предложили да вдигнат ръка и да се закълнат. Той казал: „Вашето право не ме интересува, а щом искате, закълнете се в светото дете Панкратий.“

Те отишли в манастира „Свети Панкратий“ и там трябвало да положат длан върху причастието. Първият, който понечил да се закълне, рухнал на земята. Тогава останалите се разколебали, отстъпили и хукнали да бягат. Кралят гневно се спуснал подире им, три дена ги избивал, след което наредил да изнесат мъртвите от катедралата „Свети Петър“, да почистят пода и да доведат папата. След което Карл паднал на колене пред олтара и помолил за чудо, та негодният римски народ да бъде обърнат във вярата. Той се обърнал и към свети Петър, пазителя на небесните порти, с молба да погледне папата си: „Здрав го оставих в дома ти, сляп го намерих; ако веднага,

още в този миг не върнеш зрението му, ще разруша катедралата ти, ще опустоша манастира ти и ще си отида в Рипуария.“

Папа Льв се подготвил и когато се изповядал, съзрял небесна светлина, обърнал се към народа и отново придобил зрението си. Кралят се прострял заедно с цялата войска на земята и възславил Бога. Папата го обявил за император и опростил греховете на всички негови спътници. Тогава била голяма радост в Рим.

Карл наложил правото и закона си с помощта на небесния пратеник и всички господари се заклели да го спазват. Най-напред построил църкви и епископии и им предоставил правото да събират десетъка и данъка от наследството. След което наредил строителите (селяните) да носят само черни или сиви одежди, да имат само едно копие, заоблени обувки, седем лакътя плат за риза и гащи; шест дена да орат и вършат всякакви работи, а в неделя да отиват в църквата с тънка тояжка в ръка. Ако у селянин бъде открит меч, да бъде завързан за църковната ограда и здраво бичуван; ако бъде нападат, да се защитава с вилата си. Това право наложил крал Карл.

Така се прославило името на краля, той победил враговете си; накарал да отсекаат главата на Аделхарт, апулейския княз, а Дезидерий, князът на Зозиния, трябвало да проси милостта му; Карл взел за жена дъщеря му Аба и я отвел към Рейн. Вестфалците му предали земите си, фризите надвил, ала саксите не искали да го приемат. Те следвали стария си обичай и се сражавали с краля, а той все не успявал да ги победи. Но Витекинд не успял да се порадва на това, тъй като Геролд го надвил с хитрост; имало още няколко сражения, докато саксите били покорени.

След което Карл се обърнал към Испания и Навара и след продължило два дена сражение изтръгнал победата. Само крепостта Арл бил принуден да обсажда цели седем години, понеже защитниците получавали вода и вино по подземни проходи; додето най-сетне Карл научил за тази хитрост и прекъснал достъпа. Те не можели да издържат повече, излезли пред градските порти и храбро встъпили в бой. Никой не бил готов за примирие и там загинали толкова много християни и езичници, че никой не би могъл да каже броя им. Карл победил с Божия помощ и погребал християните в изящни саркофази.

След което превзел крепостта Жирона, която измъчил с глад, и покръстил всичките ѝ обитатели. В Галиция обаче кралят на

езичниците му причинил много страдания, християните били разбити, а Карл едва се измъкнал. Все още може да бъде видян мокрият камък, на който Карл седял и с горещи сълзи изповядвал пред Бога греховете си: „Милост, Господи, за душата ми, а тялото ми освободи от този свят! Никога повече няма да изпитам радост.“ Тогава се появил ангел, който започнал да го утешава: „Карл, ти си мил Богу и радостта скоро ще се върне при тебе; проводи бързи пратеници у дома и накарай дамите и девиците да ти помогнат да си върнеш честта.“

Пратениците бързо кръстосали неговите земи и събрали жени и девойки, общо петдесет и три хиляди шестдесет и шест на брой. В една местност, наречена Карлова долина, те се приготвили мъжествено за сражение. Съгледвачите на езичниците се зачудили откъде се взело това множество. „Господарю, казали на своя крал, старите избихме, но нови дойдоха да отмъстят; те са с яки гърди, дългокоси, с красива походка; това е дързък народ, срещу който оръжията ни са безполезни; и каквото и да се случи тук, вие няма да издържите, толкова страховити са жестовете им.“

Тогава езичникът се уплашил, а мъдреците му го посъветвали да предаде зложници на императора и да се покръсти заедно с целия си народ. Така Бог дал победата на християните, без да се води битка, а момичетата познали, че небето е с тях.

Карл и хората му се върнали у дома. Уморените герои стигнали до една зелена ливада, забили копията си в земята и се прострели ничком, за да възхвалят Бога. Там пренощували, а на сутринта дръжките на копията им се били раззеленили и разцъфтели. Затова местността и до днес се нарича Шефтенвалд.^[19] Кралят наредил да построят там пищна църква във възхвала на Христа и Дева Мария.

Карл бил сторил грях, който не пожелал да изповяда на никой човек на земята, и се канел да умре с него. С годините бремето обаче прекалено му дотежало и тъй като бил слушал за Егидий, светия мъж, изповядал му всички грехове, които бил сторил през живота си. „Освен това, рекъл той, имам още един грях у себе си, който не искам да ти открия, но от който много се боя.“ Егидий го посъветвал да остане до сутринта; двамата прекарвали заедно нощта и никой от тях не мигнал. Рано на следната сутрин кралят помолил светия мъж да го пусне да си ходи. Тогава Егидий се помолил Богу от все сърце и му открил

скритата болка на краля; когато завършил месата и произнесъл благослова, видял пратено от небето послание, написано не от човешка ръка. Посочил го на краля и Карл прочел: „Който искрено съжالياва за провинението си и се доверява Богу, никога повече няма да съгреша.“

Ако трябва да разкажем за всички чудеса с Карл, това ще отнеме много време. Карл бил храбър, красив, милостив, благ, смирен, уравновесен, богобоязлив и заслужаващ всякаква похвала. Погребан е в Аахен.

[17] *Mons gaudii, montjoie*. ↑

[18] Сиреч който води само един щит, има само един оръженосец. ↑

[19] *Om Schaft*, „дръжка на копие“. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.